ROLUL ASISTENTULUL SOCIAL ÎN LUCRUL CU COPIII EXPUŞI ABUZULUI (cazul DPDC sec. Botanica, Chişinău)

Daria GARIUC

CZU: 364.65-053.2(478-21) gariucdaria@gmail.com

This article explains that abuse as a social problem causes the manifestation of serious social, moral and psychological consequences. This is also characteristic of children living with their abusive parents, who for some often innate reasons reinforce aggressive behavior towards their children. The involvement of the social worker, but also of the EMD through reactive and preventive interventions, can reduce and diminish the manifestation of aggressive behavior towards children in the family.

Maltratarea copiilor în familie nu constituie un fenomen nou şi nici nu poate fi asociat cu o anumită perioadă istorică. De-a lungul secolelor, copiii au fost ucişi, bătuţi, abandonaţi, obligaţi să muncească – uneori în numele unor practici culturale, alteori pur şi simplu datorită patologiei părinţilor acestora [1, p.18].

Problema violenței împotriva copiilor este globală și actuală, acest fapt este confirmat de datele oficiale furnizate de DPDC din sect. Botanica. Specialiștii din cadrul acestei Direcții au raportat 284 de cazuri pentru anul 2023. Aceștia, împreună cu alți experți, subliniază că numărul copiilor abuzați a crescut considerabil în comparație cu anii anteriori.

Potrivit unui raport al IGP, pe parcursul anului trecut, în Republica Moldova au fost înregistrate 535 de cazuri de infracțiuni legate de viața sexuală – cu 5 mai multe față de anul precedent. Dintre acestea, în 282 de cazuri este vorba de viol, numărul fiind cu aproape 20% mai mare față de anul 2022. În schimb, numărul de cazuri de violență sexuală a scăzut cu aproape 16% – de la 287 la 242 de cazuri [2].

În timp ce abuzul în mediul familial are efecte negative asupra copiilor, există, în același timp, teorii care urmăresc să ofere suport și protecție copiilor expuși la riscuri similare. Astfel: *teoria atașamentului* sugerează că legăturile de atașament formate între copii și figurile lor de îngrijire (de obicei părinții sau alți îngrijitori primari), au impact profund asupra dezvoltării lor sociale, emoționale și cognitive. Asistentul social prin grija pe care o poartă fiecărui caz individualizat, reduce riscurile și tensiunile pe care le trăiesc copiii în propriile locuințe; iar *teoria îngrijirii* - se concentrează pe crearea unui mediu sigur și stabil care să faciliteze vindecarea fizică și emoțională. Intervenția reactivă a EMD prin suportul multidisciplinar, poate preveni repetarea abuzului asigurând dezvoltarea prietenoasă și armonioasă copilului [3].

Conform acestor precizări, *scopul* cercetării a fost de a analiza rolul asistentului social în lucrul cu copiii expuși abuzului, studiu axat pe cazul DPDC sector Botanica,

mun. Chişinău. În cadrul acestei cercetări, *ipoteza de bază* a avut următorul enunţ: dacă asistentul social intervine eficient în lucrul cu copiii expuşi abuzului, atunci recuperarea şi dezvoltarea acestora, vor fi semnificativ îmbunătăţite, contribuind la creşterea calităţii vieţii şi la prevenirea consecinţelor negative pe termen lung. Celelalte ipoteze s-au axat pe intervenţia EMD prin identificarea reactivă a cazurilor de abuz şi prestarea serviciilor sociale copiilor aflaţi în situaţii de risc.

Pentru a confirma acest aspect, am realizat o diversitate de metode practice ce au permis verificarea acestor ipoteze. Astfel, au fost realizate:

- *metoda interviului* bazat pe principiile unui interviu semistructurat pentru cinci categorii de persoane;
- *metoda studiului de caz* fiind elaborate 3 studii de caz, fiind identificate cauzele, conscinţele, problemele şi recomandările pentru a reduce manifestarea relelor comportamente faţă de copii din cadrul sect. Botanica, mun. Chişinău,

În baza acestei studiu, au fost obţinute rezultate ce au evidenţiat cauzele, consecinţele şi problemele familiilor aflate în diferite situaţii, printre care şi cele careşi abuzează proprii copiii, fiind deteriorată dezvoltarea personalităţii lor.

Maltratarea copilului în familie este unul din cele mai complicate şi ruşinate fenomene care încă la momentul actual persistă în R. Moldova, cauzele căruia sunt adesea „tradiţionale", existente şi în mun. Chişinău. Opiniile experţilor intervievaţi au fost: E_4 (poliţistul de sector) a specificat: *„...în raziile EI la faţa locului, stabilim circumstanţele de violenţă faţă de copil, se regăseşte de multe ori cauza că părinţii agresori, care au fost în acelaşi mod educaţi în copilărie, ceea ce pentru unii, din păcate, bătaia copilului devine normalitate."* , iar E_5 (director gimnaziu) menţionează: *„...am avut câteva cazuri, dar aceşti copiii nu suferă doar acasă, dar sunt jigniţi şi la şcoală. Noi depunem toate puterile, să eliminăm sau să reducem discriminarea din perspectiva economică şi să ajutăm copiii să se simtă confortabil în pereţii şcolii..."*. Astfel problemele manifestate în societate accentuează manifestarea abuzului familial, instituţional şi societal, fapt ce instituie amploarea altor fenomene mai grave precum, neglijarea, bulyng-ul, violenţa domestică etc.

Rezultatele *părinţilor* intervievaţi, au confirmat opiniile experţilor intervievaţi, fapt ce permite instituirea abuzului înnăscut. Anume unii dintre părinţi (I_1) au confirmat acest lucru prin următoarele: *„...aşa ne-au educat părinţii, cu bătăi, şi am crescut parcă persoane cumsecade..."*. Pentru alţi 2 părinţi intervievaţi, a fost integrată opinia comună (I_3; I_2): *"...dacă altfel nu înţelege, ajung să-i trag vreo 2 palme"; „...să ridic mâna la dânsu, ştiu că trebuie mai întâi să vorbesc, dar nervii fug înaintea mea..."*.

În urma aplicării interviului cu specialiştii din cadrul DPDC Botanica, am depistat manifestarea unui conflict deschis dintre specialişti şi familiile în dificultate care nu doresc să colaboreze pentru a-şi rectifica comportamentul. Astfel: E_1 (specialist în protecţia copilului aflat în situaţie de risc) menţionează: „*prin dialog şi colaborare deschisă, încercăm să identificăm soluţii care să servească atât copilului, cât şi familiei..."*, iar E_3 (asistentul social): *„...ascultăm cu atenţie problemele copilului, cola-*

borăm cu părinții și ceilalți actori ai familiei pentru a găsi soluții pentru a acoperi nevoile, drepturile și asigurarea unei calități mai bune a vieții copilului...”

Conform răspunsurilor specialiștilor, am identificat că intervenția profesorilor este decisivă, pentru rapiditatea intervenției EMD din cadrul DPDC, în identificarea situațiilor de risc ale copiilor școlarizați. Procesul identificării se produce prin: E_5 (director gimnaziu) „*...observăm semne de maltratare la un elev și implicăm imediat psihologul școlar – evaluează preliminar cazul, anunțăm DPDC pentru a evalua și gestiona situația...”. E_4 (p*olițistul de sector) *„Adun dovezi legate de abuz asupra copilului, adică discut cu copilul, cu părinții sau tutorele legal, apelez la 112 pentru a prelua cazul și a stabili vătămările și raportez incidentul autorităților competente: DPDC...”*. Din cele menționate specialiștii subliniază importanța intervenției imediate și coordonate în cazurile în care un copil este în situație de risc, mai ales fiind expus abuzului de către părinți. EMD a DPDC conlucrează pentru a gestiona situația, asigurând suport emoțional copilului - victima abuzului.

Am dorit foarte mult să aflăm opinia părinților față de consecințele pe care le au copii în urma suferințelor create copiilor săi. O mamă (I_1) afirmă: *”... am fost crescută în același fel și m-am descurcat foarte bine. Copiii trebuie să învețe să fie puternici. Dacă sunt protejați prea mult, nu vor fi pregătiți pentru viață*.”, iar I_2 menționează: *„Părinții au dreptul să-și disciplineze copiii cum consideră de cuviință. Nu e treaba altora să intervină...”*. Cu toate acestea specialiștii observă schimbări în comportamentul copiilor, E_5 (director gimnaziu): *„...scăderea performanței școlare, absenteism și comportamente distructive/retrase în clasă. Impact negativ asupra relației elev- școala -colegii, manifestarea stresului și anxietății în mediul școlar.”* afirmă E_3 (asistentul social): *„...maltratarea copilului în familie poate duce la scăderea stimei de sine, depresie și probleme de comportament…”*. Opinia părinților privind disciplinarea copiilor și consecințele suferințelor asupra acestora, ignoră consecințele grave evidențiate de specialiști, incluzând scăderea performanței școlare, manifestarea stresului, depresiei și anxietății, precum și impactul asupra relațiilor interpersonale și a stimei de sine ale copiilor.

În ***concluzie*****,** problema violenței împotriva copiilor în R. Moldova a devenit tot mai discutată, evidențiind consecințele grave asupra victimelor. Studiul realizat a subliniat rolul esențial al EMD din cadrul DPDC, dar și a asistenților sociali în identificarea și gestionarea cazurilor de abuz, evidențiind necesitatea intervențiilor timpurii și a colaborării cu profesioniști din alte domenii. În acest sens, propunem câteva *recomandări*:

- Adoptarea și revizuirea periodică a legislației naționale privind protecția copilului, asigurând o abordare cuprinzătoare și multisectorială pentru prevenirea și combaterea maltratării.
- Creșterea gradului de conștientizare și educarea publicului cu privire la problema abuzului asupra copiilor și la modul de raportare a cazurilor suspecte, pentru spargerea tăcerii, mobilizarea comunității și facilitarea raportării abuzului.

– Participarea activă a comunității la eforturile de prevenire și combatere a abuzului asupra copiilor, pentru mobilizarea resurselor și implicarea activă a cetățenilor în protejarea copiilor.

Referințe:

1. DÂMBOEANU, C. REVISTA ROMÂNĂ DE SOCIOLOGIE. *Forme şi particularităţi ale abuzului fizic săvârşit de părinţi asupra copiilor.* Bucureşti 2009. [Accesat:20.02.2024]. Disponibil: https://www.proquest.com/openview/8acdf312bc2aedbada2a13cca7972e51/1?pq-origsite=gscholar&cbl=54928
2. DOLGHII A. M. *Zilnic, cel puțin un coipl din Moldova este victimă a infracțiunilor sexuale. Date statistice și sfaturile psihologului,* 2024. [Accesat: 03.04.2024]. Disponibil: https://newsmaker.md/ro/zilnic-cel-putin-un-copil-din-moldova-este-victima-a-infractiunilor-sexuale-date-statistice-si-sfaturile-psihologului/
3. Bouchard, J.-P. La théorie de l'attachement est aussi une théorie de la violence. In: Attachment theory is also a theory of violence. L'Evolution Psychiatrique, 2013, 78(4), pp. 699-703.

Recomandat
***Liliana SALCUȚAN**, magistru în sociologie, lector*